

Az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évének Magyarországi Programja

1. Bevezetés

Az Európai Unió a nyolcvanas évek óta minden évben kiválaszt egy európai szemszögből fontos témát, amelyre fel kívánja hívni a tagállamok kormányainak és polgárainak a figyelmét, és erősíteni az azzal kapcsolatos ismereteket és tudatosságot. A kiválasztott téma alapján elnevezett európai évek során számos magas szintű és szakértői programra kerül sor, amelyek eredményei és tapasztalatai adott esetben a témával kapcsolatos jövőbeli uniós tevékenységek alapjául is szolgálnak.

2012-es európai kampányév témája az aktív idősödés és nemzedékek közötti szolidaritás, valamint a demográfiai idősödés egyre kiterjedtebbé válásával összefüggő kérdések újszerű felvetését és újfajta válaszok, megoldások kidolgozását célozza. A népesség társadalmi méretű idősödése, a hosszabb távon erősen romló demográfiai függőségi ráták, az aktív korúak számának tartós csökkenése komoly kihívásokat jelent a jelenlegi szociális védelmi rendszerek fenntarthatóságának. A társadalmi méretű idősödés miatt a nyugdíjak, az egészségügy és a szociális ellátórendszer bizonyos területeinek igénybevétele megfelelő intézkedések és szemléletváltás nélkül hosszabb távon drasztikusan növekedne. A demográfiai előrejelzések hosszabb távon az idősödés miatti költségek jelentős emelkedését jelzik, és megkérdőjelezzik a jelenleg megszokott szociális standardok fenntarthatóságát.

A társadalom idősödése már ma is zajló, megállíthatatlan folyamat (évente az európai társadalmakban az idősödés átlagos mértéke 2-3 hónapot tesz ki – ennyivel nő évente átlagosan a várható élettartam), ami annak a következménye, hogy egyre többen egyre hosszabb ideig élnek, miközben az alacsony termékenységi ráták miatt az újonnan belépő korosztályok egyre kevesebben vannak. Ennek egyes negatív mellékhatásai, káros következményei azonban mérsékelhetők. Ehhez viszont alapvető szemléletváltás szükséges. Végző soron az aktív idősödés úgy határozható meg, mint különféle részpolitikákat összekapcsoló átfogó közpolitika, amely ennek a dilemmának a megoldását célozza meg felkészülő, szemléletváltó, proaktív megközelítéssel. Az aktív idősödés komplex stratégiája pedig válaszokat fogalmaz meg az idősödéssel kapcsolatos kérdésekre.

2. Nemzetközi és uniós előzmények

Az aktív idősödés egy, elsősorban az EU által támogatott szakpolitika, bár más nemzetközi szervezetek is – mint pl. az Egészségügyi Világszervezet (WHO), Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO), Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) – meglehetősen intenzíven foglalkoznak a témával. Ez a folyamat az ezredfordulót követően, az évtized közepétől erőteljesebb lökést kapott. Ennek hátterében az áll, hogy a II. világháborút követő népesebb generációk mindenütt a tízes évek második felében vonulnak vissza és helyükbe jóval kisebb létszámú nemzedékek lépnek. Ennek következtében a kereső-eltartott arány a húszas éveket követően viszonylag gyors ütemben romlik. Ez a helyzet igen élesen veti fel a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságának kérdését, amelyet korhatáremeléssel, illetve hosszabb munkavégzéssel célszerű ellensúlyozni már az érintett korosztályok esetében is.

A Bizottság az „Európa 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája” című, 2010. március 3-i közleményében hangsúlyozta, hogy a társadalmi kohézió és a nagyobb termelékenység érdekében az Unió számára fontos az egészséges és aktív időszerű népesség támogatása.

2010. június 7-én a Tanács Az aktív idősödés címmel következtetéseket fogadott el, amelyben felkérte a Bizottságot, hogy „folytassa az aktív idősödés 2012-es európai évének előkészítését”.

Az európai évvel kapcsolatos uniós jogalkotási folyamat 2011. szeptember 14-én zárult le az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évről (2012) szóló 940/2011/EU határozatának elfogadásával.

A határozat értelmében az európai év átfogó célja, hogy a minden korosztályt befogadó társadalom szellemében elősegítse Európában az aktív idősödés kultúrájának megteremtését. A fentiek keretében az európai év ösztönzi és támogatja a tagállamok, regionális és helyi hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom és az üzleti szféra – beleértve a kis- és középvállalkozásokat – által az aktív idősödés céljai, valamint az ötvenes éveinek végén vagy afölött járó, gyorsan növekvő népességben rejlő lehetőségek kiaknázása érdekében tett erőfeszítéseket. Mindeközben – a sokféleséget és a nemek közötti egyenlőséget figyelembe véve – előmozdítja a nemzedékek közötti szolidaritást és együttműködést.

3. A magyarországi demográfiai trendek és az abból fakadó kihívások és lehetőségek

A demográfiai változások vizsgálatakor jól követhető, hogy a hazai népesség folyamatos csökkenése a lakosság idősödésével párhuzamosan zajlik. Emelkedik az időszerűak, az egyedül élők és a nem házasok népességen belüli aránya. Néhány évvel ezelőtt nem sokan éltek meg századik életévüket: napjainkban 1100 fő felett van a száz éves vagy ennél idősebbek száma, és a 90 évesnél idősebbek száma is meghaladja a 35 ezer főt.

Hazánkban a születéskor várható élettartam – a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint – 2010-ben férfiak esetében 70,50 év volt, nőknél 78,11 év. A 60 éves korban várható élettartam férfiak esetében 16,79 év, nőknél pedig 21,56 év.

Magyarországon 1990-ben a 65 éves és idősebb népesség aránya 13,2 százalékot tett ki, és ez 2011-re 16,7 százalékra növekedett. 2011-ben a 65 éveseknek a 14 éves és fiatalabb gyermekekre jutó – 100 főre számított – száma 115 volt. A népesség-előreszámítások szerint 2050-re 29,4 százalék, 2060-ra 31,9 százalék lesz az idősebb korosztályok aránya, ami hasonló az európai uniós átlaghoz.

A 65 éves és idősebb népesség mindössze 10 százalékának nem született élete során gyermeke. Az egygyermekesek aránya 28%, a kétgyermekeseké 42% és az érintett korosztály 20%-ának legalább 3 gyermeke született az élete során. A 65 éves és idősebb népesség 83%-ának már unokája is van, akiknek a felügyeletében viszonylag nagy arányuk vesz részt. A generációk közötti szálak azonban az utóbbi évtizedekben meggyengültek. Kutatások azt bizonyítják, hogy az anyagi lehetőségek hiánya, illetve a házasságok a családok felbomlása játszik döntő szerepet abban, ha a fiatalabb generációk még együtt élnek az idősebbekkel, vagy a fiatalok visszaköltöznek szüleikhez.

A hazai időspolitika célkitűzései hosszú távúak, a jelenre és a jövőre is fókuszálnak. Legfőbb céljaink között szerepel:

- a születéskor várható élettartam növekedésének elősegítése,
- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartása,
- az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
- a társadalmi integráció erősítése, a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idősek digitális írástudatlanságának csökkentése és élethosszig tartó tanulásának támogatása a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,
- az aktív idősödés feltételeinek erősítése, amely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradáást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is,
- az idősödési folyamat „menedzsmentjének” elterjesztése már fiatalkorban,

- a társadalmi szemléletváltás az idősödésnek mind a gazdasági, mind a társadalmi megítélését és megélését illetően.

Az életkor meghosszabbodásából adódó következmények Magyarországon nem problémaként, hanem kihívásként definiálódnak. Az életkor előrehaladása nem a veszteségek halmozódását jelenti, hanem esélyeket az alkalmazkodásra, változásra, esélyeket új örömforrások megtalálására. Cél, hogy olyan individuális és társadalmi részvételi aktivitásnövekedést lehessen elérni, amely széleskörű lehetőséget kínál munkára, közösségi cselekvésekre és a kreativitás kibontakoztatására, ezzel is segítve az idősekről alkotott szemlélet pozitív változását.

4. Az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás Magyarországon

4.1. Az európai év lebonyolítását biztosító és támogató kezdeményezések

4.1.1. Nemzeti Koordináló Testület felállítása

Tekintettel az európai év témája által érintett szakpolitikák sokszínűségére, kiemelten fontosnak tarjuk a több szempontból történő megközelítést, ezért létre kell hozni az európai év koordinálását végző tárcaközi testületet, amely lehetőséget nyújt az egyes szakpolitikai területeken megvalósuló kezdeményezések összefogására és nyomon követésére, egyben biztosítja az európai év kapcsán elengedhetetlen tárcaközi egyeztetést. A testület tagjait a minisztériumok delegálják, míg a testület koordinálásáért és működtetéséért a Nemzeti Erőforrás Minisztérium felel. A Nemzeti Koordináló Testület felel az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve Magyarországi Programjának (a továbbiakban: Program) koordinált végrehajtásáért és a civil szereplőkkel történő kapcsolattartásért.

4.1.2. Az európai év magyarországi elektronikus elérhetősége

Az európai évvel kapcsolatos információ-áramlás biztosítása kulcsfontosságú a társadalmi szemléletváltás ösztönzése és a lehetséges partnerek minél szélesebb körű bevonása szempontjából.

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium Szociális, Család- és Ifjúságügyi Államtitkársága e célból már 2011 augusztusában létrehozott egy funkcionális e-mail címet (aktividosodes2012@nefmi.gov.hu), amelyen keresztül várja az érdeklődők jelentkezését és észrevételeit az európai év kapcsán.

4.1.3. A kommunikációs munka értékelése

Az európai évvel kapcsolatosan nyomon kívánjuk követni a sajtómegjelenéseket, amelyeket összegyűjtünk és rendszerezünk. A kommunikációs munka értékelésének ki kell terjednie a visszajelzésekre.

Az európai év alakulásáról legalább két alkalommal tájékoztatást kap a Nemzeti Koordináló Testület. Így a tagok pontos képet kapnak a Program megvalósításáról, és visszajelezhetnek az egyes tevékenységek megvalósítása során nyert tapasztalataikról.

4.1.4. Az Európai Év arculata, magyarországi sajátosságok, az alkalmazás köre

Az Európai Év logója:

**Az aktív idősödés és a nemzedékek
közötti szolidaritás európai éve 2012**

A logó használatát, egy eseménynek a tematikus évhez kapcsolódó rendezvényként való elismertségét előzetesen szükséges szabályozni annak érdekében, hogy az európai évhez kapcsolódó események tartalmát és alakulását könnyebben nyomon lehessen követni. A kezdeményezéshez egyszerű feltételek teljesítése esetén, együttműködési megállapodás megkötésével lehet csatlakozni. Az együttműködési megállapodást kormányzati részről a NEFMI köti meg. Az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évének hivatalos honlapján az akkreditált programok nyilvánosságra lesznek hozva. Az akkreditációs eljárás során kell biztosítani, hogy a rendezvény, program valóban releváns hozzáadott értéket képviseljen, összhangban legyen az uniós határozattal, a magyarországi célkitűzésekkel és a tematikus év szellemiségével.

4.2. Az európai évhez kapcsolódó kezdeményezések

4.2.1. Vegyen részt Ön is konferencia

Az Európai Unió annak érdekében, hogy az európai év egységes üzenetét el tudja juttatni megvalósításban részt vevő államok polgáraihoz, egységes programjavaslat alapján minden résztvevő államban konferencia szervezését támogatja. Az esemény egyben az év nyitókonferenciája, amelyre 2012. március 5-én került sor a Nemzeti Erőforrás Minisztérium épületében, kb. 100 fő részvételével.

4.2.2. Kor-Társ Idősügyi Program Pályázat

A pályázati program lehetőséget teremt az idősödők és idősek széles köréből érkező programigények támogatása, hozzájárulva az idősügyi cselekvési terv célkitűzéseinek hatékonyabb megvalósulásához. A fenti célok elérése érdekében a pályázati program támogatja kulturális, oktatási, egészségügyi és sportprogramok megvalósítását. E célprogramok keretében szakmai előadások, író-olvasó találkozók, konferenciák, előadóestek, kiadványok, utazások, közösségi programok, hagyományőrző programok, szabadidős- és sportesemények, valamint tanfolyamok egyaránt megvalósíthatók. A pályázat keretében programsorozatok és a kiírásban szereplő célok együttes megvalósítása is támogatható.

4.2.3. „Életút” Pályázat

A pályázati program támogatja, hogy a 60 év feletti generáció bemutathassa személyes múltjának egy-egy eseményét, életútját, hogyan élt meg egy történelmi eseményt, vagy hogy megörökíthessen egy számára emlékezetes pillanatot. A pályázat unoka vagy fiatal ismerős (pl. szomszédságban lakó gyermek, fiatal) segítségével, interjú formájában is elkészíthető.

4.2.4. Nemzedékek Napja (április 28-29.)

A családpolitika fókuszában az aktív idősödés témakörében elsősorban a nemzedékek közötti szolidaritás, együttműködés áll. A családok megerősítése és a népesedési helyzet javítása érdekében – sok más tényező mellett – nagy szükség van azoknak a családi hálóknak az újraszövésére, amelyek biztosítják, hogy a gyermekes családok össze tudják egyeztetni a munkavállalást a gyermekneveléssel, építhessenek az idősebb generáció tapasztalataira, és a nagyszülők idősebb generációja számára is lehetővé teszik a családon belüli gondozást. A nap megünneplésére nagyszabású szabadtéri rendezvény keretében történik a Millenáris Parkban.

4.2.5. Nemzedékek@iskolák program

Az április 23-ai héten 50 év feletti állami vezetők látogatnak el iskolákba, órát tartva a diákok számára. A szervezést a NEFMI és az érintett iskolák közösen végzik. A média jelenléte miatt a

téma nagyobb figyelmet kaphat mind helyi, mind országos szinten. A program a nemzedékek közötti együttműködésre, szolidaritásra hívja fel a fiatalabb korcsoportok figyelmét, rávilágít az egymástól való kölcsönös tanulás fontosságára, az idősebbek értékeire. A program során mind az idősebb nemzedék megbecsülését, mind az idősebbekről alkotott előítéletek megszüntetését elősegíti. A program erősíti azt a kormányzati elköteleződést is, hogy az idősebb és fiatalabb nemzedékeket a jövőben senki se fordíthassa szembe egymással.

4.3. Létező politikák és kezdeményezések

4.3.1. Idősügyi Nemzeti Stratégia

A 2009-ben elfogadott Idősügyi Nemzeti Stratégia (81/2009. (X.6.) OGY határozat) az aktív idősödés elveivel összhangban készült el. Ezt maga a dokumentum is leszögezi, külön kitérve a WHO 2001-ben publikált, az idősügyi politikát meghatározó alapidokumentumára, melynek címe az Aktív Idősödés (Active Ageing – Policy Framework). Ez utóbbi dokumentum azért jelentett igazi áttörést, mert először gondolkodik az idős emberről a maga emberi teljességében, figyel az emberi élet kiteljesedésére, és nem szűkíti le a szociális és egészségügyi vonatkozásokra.

Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában elsődleges célcsoportot képeznek a mai idősebb generáció tagjai. Rá kell azonban mutatni, hogy az aktív idősor lényege éppen a generációk közötti szerves kapcsolatban és kölcsönös támogatásban rejlik. Így a középkorú és a fiatalabb generációk számára sem közömbös az idősök aktivitása, életminősége, a saját majdani idősoruk lehetőségei.

4.3.2. Egészségügy, egészséges életmód, sport

A Semmelweis Tervben és a Nemzeti Népegészségügyi Programban rögzítésre került a folyamatosan növekvő számú idős lakosság életminőségének javítása:

- szemléletváltás az idősokort illetően: az idősokor értékes, aktív életszakasz,
- az egészségügyi ellátórendszer idősbaráttá tétele,
- az idősök bevonása a helyi közösségek életébe, az egészségfejlesztés különböző formáinak megteremtése (intézmények, programok, tanulási lehetőségek).

4.3.2.1. Szemléletváltás az idősokort illetően

4.3.2.1.1. „Tízezer Lépés” Program

Az egészséges életmóddal, egészségtudatossággal foglalkozó programok keretében meghirdetésre került a „Tízezer Lépés” Program, amelynek célja, hogy a résztvevő szervezetek minden évben legalább 20 alkalommal rendezzenek gyalogló eseményt a tagjaiknak, ezzel ösztönözve őket a rendszeres testmozgásra. 2010-ben 3500 programcsomag került megvásárlásra (közel 6 millió Ft értékben) és lett eljuttatva el a csatlakozó szervezetekhez, magánszemélyekhez. A programhoz – az Országos Egészségfejlesztési Intézet együttműködésével – nyugdíjas életmódtanácsadás is kapcsolódik. Folyamatos a programmegvalósítás a nyugdíjas korosztály számára, klubszerű országos szerveződésben.

4.3.2.1.2. Országos Botos Gyaloglás Program

Az Országos Botos Gyaloglás Programot először 2008-ban hirdette meg a sportért felelős minisztérium, majd 2009-ben a Magyar Szabadidősport Szövetséggel és a Magyar Természetbarát Szövetséggel közösen indította útjára a programot. Hatására több tízezer magyar lakos ismerkedhetett meg aktívan az „északi gyaloglással”. A résztvevők közel 70%-a 50 év feletti.

4.3.2.1.3. Az egészségfejlesztéshez szükséges szemlélet és tudatosság erősítése

- A Lelki Egészség Országos Program (LEGOP) keretében mind az idősellátás, mind a rehabilitáció területén olyan komplex, integrált rendszer kialakítása történik, amely egyenlő hozzáférésű, megfelelő kapacitású, költséghatékony és a rehabilitációs hálózat esetében a fogyatékoság, a funkciócsökkenés okozta szükségleteket, illetve az idősellátás során a változó életkori profilok mellett a különleges életkori igényeket is képes kielégíteni. Folyamatos a programmegvalósítás.
- Az alkalmoszerű (opportunistikus) szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrések keretében a rendszeres háziorvosi ellenőrzés, vizsgálat (vérnyomás, vércukor, koleszterin), a védőoltások adása (influenza ellen), illetve a népegészségügyi célú szűrővizsgálatokon (emlő-, méhnyak-, vastagbél-szűrés) való részvétel nagyban hozzájárul az elsődleges és másodlagos megelőzéshez, valamint az egészség megőrzéséhez.

Rövid- és középtávon a daganatos halálozás mérséklésének egyik legígéretesebb stratégiája a népegészségügyi szűrővizsgálat, amely a magukat egészségesnek vélő, tünet és panaszmentes személyek meghatározott időközönként megismételt vizsgálatát jelenti a még rejtett betegség kimutatására alkalmas módszerrel:

- a 45-65 év közötti nők kétévenként végzett emlőszűrése lágyszűrés-röntgenvizsgálattal (mammográfia),
- a 25-65 közötti nők egyszeri negatív szűrővizsgálata után 3 évenként megismételt, sejtvizsgálatot (citológia) is alkalmazó nőgyógyászati szűrővizsgálata,
- az 50-70 év közötti férfiak és nők kétévenkénti szűrővizsgálata a székletbeli rejtett vér laboratóriumi (immunkémiai) kimutatása útján.

Folyamatos a programmegvalósítás, amelyben 2012-ben az idős és hátrányos helyzetű célcsoportok számára az eddigieknél nagyobb hangsúlyt fektetünk a kommunikációra és a személyes meghívásra a magasabb részvétel érdekében.

- A védőnők szervezési, kommunikációs feladatai – család-, és nővédelmi gondozási, népegészségügyi kötelezettségeiken belül – az életmód tanácsadással, egészségfejlesztő közösségi programokkal, szűrővizsgálatokkal az idősödő és idős korosztályok számára is nyújtanak lehetőségeket.

4.3.2.2. Az egészségügyi ellátórendszer idősbaráttá tétele

- A geriátria oktatásának kiterjesztése, általánossá tétele az ápolói szakképzés rendszerében. A programelem megvalósítása a szakképzési rendszer átalakításának elfogadásával az európai év időszakában megkezdődik.
- A háziorvosi ellátás megerősítése érdekében az Országos Alapellátási Intézet Praxis Programjának célja a jelentkező önkormányzatok számára a tartósan betöltetlen (több mint 6 hónapja helyettesítéssel ellátott) felnőtt és vegyes körzetekben a háziorvosi alapellátás biztosítása. Ezek többnyire az egyéb szempontok szerint is hátrányosnak minősülő térségekben fordulnak elő. A program eredményeként javul az idős korosztályok szempontjából is kiemelten fontos háziorvosi alapellátás hozzáférhetősége. A 2006-ban indult program hatására 2010-ben megállt a betöltetlen körzetek számának az emelkedése.
- A Praxiskezelő Program végrehajtására elkülönített költségvetési forrást biztosít a kormányzat, amely lehetőséget biztosít az idős, nyugdíjba vonuló háziorvosoknak a praxis átadására, és a fiatal, belépő orvosoknak a praxis átvételére. Az egészségügyi ellátórendszerben ez az egyik jó példa a nemzedékek közötti együttműködés elősegítésére. A rendszer fenntartható működésének kidolgozása folyamatban van.

- A fekvőbeteg ellátás struktúrájának átalakítása az aktív és a krónikus kórházi kapacitások arányának krónikus és rehabilitációs egészségügyi szolgáltatások irányába történő eltolásával, amely jobb színvonalú betegellátást tesz lehetővé az idős korosztályok számára.
- Az otthonápolás megerősítését, kapacitásának bővítését tervezi az egészségügyi ágazat a struktúraátalakítás keretében, amely az idős betegek számára is az eddiginél nagyobb hozzáférést fog biztosítani.

4.3.2.3. Az idősök bevonása a helyi közösségek életébe, az egészségfejlesztés különböző formáinak megteremtése

Ösztönözni kell Egészség Koalíciók megalakítását. A kistérségi, helyi szinteken létrehozandó – multiszektoriális és multidiszciplináris – munkabizottságok átfogó célja a szakmai együttműködés erősítése az egészségfejlesztés érdekében, a regionális és kistérségi közösségi egészségtervek megvalósításának segítése és folyamatos monitorozása révén. Feladatuk az egészséget támogató, egészségtudatos magatartásra ösztönző helyi egészségmegőrző programok tervezése, szervezése, megvalósítása során a kistérségben élő lakosság – így az idősödő és idős lakosság – egészséges választási lehetőségének megkönnyítése, a szűrővizsgálatok lakossági igénybevételének fokozása, és a nemzedékek közötti szolidaritás ösztönzése a helyi együttműködésekben alapuló intervenciók megvalósítása által.

4.3.3. Foglalkoztatás

2011 májusától két TÁMOP program (TÁMOP 1.1.2. és TÁMOP 1.1.4) keretein belül a Nemzetgazdasági Minisztérium kiemelt támogatást biztosít a munkaerő-piaci hátránnyal küzdő munkavállalóknak, köztük kiemelten az 50 év felettieknek. A TÁMOP 1.1.2 kiemelt projekt a konvergencia régiókra, a TÁMOP 1.1.4 projekt a Közép-Magyarországi régióra terjed ki. A TÁMOP 1.1.2 kiemelt projektként történő indításáról, majd a program keretemeléséről a 2011-13. évi TÁMOP akciótervek módosításával a Kormány döntött. A programok keretében 2011-2015 között, megközelítőleg 95 ezer hátrányos helyzetű álláskereső foglalkoztatásának javítására kerül sor. A két programra rendelkezésre álló forrás összesen 91 Mrd Ft (a TÁMOP 1.1.2. program akciótervi emelt kerete 86 Mrd Ft). A projekt célja az álláskereső és inaktív emberek munkaerő-piacra történő beilleszkedésének elősegítése a munkáltatóknak és a leendő munkavállalóknak nyújtott támogatásokon keresztül.

A projekteknek hat célcsoportja van: az alacsony iskolai végzettségűek vagy elavult szakképesítéssel rendelkezők, a pályakezdők, a gyed/gyes után visszatérők, a bérpótló juttatásban részesülők, a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek és az ötven év felettiek. Közülük is kiemelten kezeli a projekt az ötven év felettiek csoportját, akik javára speciális, a munkáltatókat foglalkoztatásra ösztönző támogatási konstrukciót dolgoztak ki:

- Ha egy munkáltató ötven éven felülit szeretne a szakmájában, vagy betanított, segédmunkásként foglalkoztatni, akkor egy éves időtartamban támogatást nyújtanak. Az első négy hónapban vállalják a munkabér és járulékai 100 százalékos megtérítését, maximum a minimálbér kétszerese és annak járulékai erejéig. A második négy hónapban a munkabért és járulékait legfeljebb ötven százalékos mértékben, maximum a minimálbér kétszerese és annak járulékai erejéig vállalják át. Az utolsó négy hónapban a munkaadókat terhelő járulékokat lehet támogatni.
- A bértámogatás mellett az ötven évesnél idősebb munkavállalók elhelyezkedési esélyeket növelő képzésben is részesülhetnek.
- Mind a képzés, mind a foglalkoztatás ideje alatt mentor segíti a munkavállalót.

Az álláskeresők 21%-a betöltötte az ötvenedik életévét, ezért volt fontos e csoport munkaerőpiaci beilleszkedésére külön támogatási rendszert kidolgozni. A TÁMOP projektekből legalább 17 milliárd Ft szolgál erre a célra. Ez lehetővé teszi, hogy országosan mintegy 17.000 ötven év feletti álláskereső jusson munkához.

4.3.4. Önkéntesség

A 2011-es európai év munkájához kapcsolódva elkészült a Nemzeti Önkéntességi Stratégia, amelynek egyik célcsoportja az idősek. A stratégia keretében adatgyűjtésre és elemzésekre kerül sor az egyes csoportok, így az idősek vonatkozásában is, ami elősegítheti a megfelelő ösztönző intézkedések tervezését és a meglévő akadályok elhárítását. Az idősebb korosztály egyrészt nagy szakmai tapasztalatokkal rendelkezik, másrészt sokan keresik az aktív elfoglaltság és szabadidőeltöltés lehetőségeit, így az önkéntességben fontos szerepet játszhatnak.

A kulturális intézmények és a nagyközönség számára elérhető épített örökség szakmai irányítással történő bemutatása és fenntartása (pl. történeti kert fenntartása, rekonstrukciója, graffiti eltávolítása, egy-egy örökséghelyszín vagy helyi értékek megőrzése, helytörténeti gyűjtemények létrehozása-gondozása, helytörténeti körök működtetése) vagy kulturális rendezvények megvalósítása potenciális lehetőségeket rejt az idősebb korosztályok bekapcsolására az önkéntesség jegyében. Önkéntes tevékenység keretében az idősek tudásuk és tapasztalataik révén nagy segítséget nyújthatnak a civil szervezetek működéséhez is.

4.3.5. Oktatásirányítás, infokommunikációs fejlődés, közművelődés

4.3.5.1. *TÁMOP 3.2.1-11/A1 Közoktatási intézmények szerepbővítése, újszerű intézményi együttműködések kialakítása (tanulást segítő támogató formák bevezetése) pályázat – Szociális és állampolgári kompetencia pályázat, TÁRS Program*

Az állampolgári kompetencia olyan képességeket is igényel, mint a közügyekben való hatékony együttműködés, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránt mutatott érdeklődés, valamint a megoldásuk során tanúsított szolidaritás. A szociális és állampolgári kompetencia pályázat célja, hogy a felnövekvő nemzedékek körében szemléletváltás következzen be a szűkebb és tágabb környezetükhöz, a rászorulókhöz és a közjóhoz fűződő viszonyuk tekintetében. A fiatalok saját élményű tanuláson keresztül kapnak lehetőséget az aktív állampolgári létre való felkészülésre.

Az Önkéntesség Európai Évéhez kapcsolódóan 2011-ben a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Oktatásért Felelős Államtitkársága – a Nemzeti Együttműködés Nyilatkozata szellemében – pilot jelleggel pályázatot írt ki a középfokú nevelési-oktatási intézményeknek (TÁRS program), amelynek keretében 148 győztes pályázó valósíthatta meg közösségi szolgálatát 30 órás időkeretben más szociális, oktatási, illetve egészségügyi intézményekkel együttműködve. Jelen pályázat ennek a pilot projektnek folytatása. Célja, hogy a tevékenységben résztvevő korosztály tagjai (15-23 évesek) a közösségi szolgálat révén tapasztalatot nyerjenek az önkéntes tevékenységről, ezzel tapasztalati úton tanuljanak, s ez segítse őket pályaaorientációjuk tekintetében is. A program lehetőséget teremt arra is, hogy a partner szervezetek, fenntartók ismereteket szerezzenek az önkéntesség ezen formájáról, hasznosságáról, jó gyakorlatairól. A kiírásra kerülő program alkalmas a generációk közti kölcsönösségen alapuló kapcsolat fejlesztésére, kialakítására, összhangban a 2012-es uniós év célkitűzéseivel.

A kiírásra kerülő TÁMOP program alkalmas a generációk közti kölcsönösségen alapuló kapcsolat fejlesztésére, kialakítására, összhangban a kampányév célkitűzéseivel. A program keretében a diákok szociális intézményekben, családi körben tudják aktivizálni az idős embereket.

4.3.5.2. A közművelődés, a muzeális intézmények, a könyvtárak és a kulturális intézmények lehetőségei, valamint az épített örökség szerepe az aktív időskor és nemzedékek közötti szolidaritás növelésének érdekében

A közművelődési intézmények tevékenységének egyaránt kiemelt célcsoportja az idős és a fiatal korosztály. A közművelődés az amatőr művészeti tevékenységek és a hagyományörző csoportok szervezésével az idős és a fiatal emberek tömegei számára teszi lehetővé az önkifejezés különböző módjainak megismerését, fejlesztését, a kultúrában, művészetekben való aktív részvételt, az alkotást, teremtést. Mindkét korosztály számára a közösségben való alkotásnak nem csupán az alkotómunka vagy a mű a produktuma. A művészi kiteljesedés mellett építi a személyiséget, a folyamatos kooperáció emeli az egyének toleranciaszintjét, konfliktuskezelő-képességét, az egymásra való figyelmet, az empátiát, erősíti a megtartó közösségi hálót és a produkció/alkotás létrehozása közben észrevétlenül is megvalósul a generációk közötti tudástranszfer.

A muzeális intézmények és a könyvtárak egyik kiemelt célközönsége az idősek. Ingyenesen vehetik igénybe a könyvtári alapszolgáltatásokat, a 70 éven felülieknek beiratkozási díjat sem kell fizetniük. A 62 év felettiek 50 %-os kedvezménnyel látogathatják a muzeális intézmények állandó és időszakos kiállításait, a 70 év felettiek pedig ingyenesen. A Múzeumi Majálison, a Múzeumok Éjszakája rendezvénysorozatban kifejezetten az időskorúak, nagyszülők számára kialakított programok is vannak.

Az időskorúak tanulási lehetőségeinek megteremtése is sokoldalúan történik. Központi helyet foglal el ebben a digitális írni-olvasni tudás képességeinek elsajátítása, a könyvtárak jó része egyben eMagyarország pont is. Az országban 20 helyszínen, közösségi központokban egész évben folyamatosan zajlanak a „Kattints rá, Nagy!” programok.

A közművelődési statisztika adatai ugyan némileg összemoszák az idős korosztályt érintő sokféle, színes tevékenységi kört és közösséget, de a művészeti csoportok, nyugdíjas klubok, tanfolyamok résztvevőinek számában így is megjelenik az aktivitás emelkedésének tendenciája. A nyugdíjaskluboknak 2009-ben több, mint 257 ezer tagja volt. A művészeti csoportok tagjai közül mintegy 27 ezer fő a 60 éves vagy idősebb, a tanfolyamok esetében pedig ez a szám közel 16 ezer. A statisztikák azt is mutatják, hogy az idős emberek számára jól szolgáltató a közművelődés: a kistérségek felén (49%) működnek nyugdíjas klubok, de a főleg időseket tömörítő hagyományörző és népművészeti amatőr csoportok is hasonló arányban (47%) találhatók.

4.3.6. Vidékfejlesztés

2009-ben került meghirdetésre az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. tengelye horizontális programjai keretében az a jogcím, amelynek célja olyan többfunkciós terek – az Integrált Községi Szolgáltató Terek (IKSZT) – létrehozása, amely a helyi igényeken, szükségleteken alapuló komplex szolgáltatásokat biztosítják az egyébként szolgáltatáshiányos településeken. A támogatott program része, hogy az üzemeltető (támogatott) az üzemeltetési kötelezettség ideje alatt korlátozás- és térítésmentesen közösségi, közművelődési programokat biztosít. Ennek keretében lehetősége van arra, hogy speciálisan idősek számára közösségi és szabadidős programokat szervezzon, valósítson meg. A 635 nyertes IKSZT címbirtokos vállalásai alapján valósítja meg éves programját. A programokon túl további kötelezettsége az IKSZT címbirtokosnak a közösségi internet hozzáférés biztosítása, amely az idősek számára is lehetőséget ad annak igénybevételeire.

Az idősek információs társadalomba történő bevonásának kiemelt eszköze az eMagyarország program, melynek célja az internet-elérés kiterjesztése az ország teljes területén, főként a kevésbé vagy egyáltalán nem ellátott területekre (hátrányos helyzetű települések) fókuszálva. Akiknek otthonában technikai, motivációs vagy anyagi okokból nincs szélessávú internet-hozzáférésük, ott a

pontok kiépítése, fenntartása biztosíthatja ezt. Cél, hogy minél szélesebb körben lehetővé váljon így pl. az e-közzolgáltatások használata vagy az ott dolgozó szakemberek, az e-Tanácsadók segítségével. Jelenleg 1791 regisztrált eMagyarország pont működik.

4.3.7. Szociális szolgáltatások

4.3.7.1. Együttműködés az idős emberek szociális szolgáltatóival

A szociális törvény többféle szolgáltatást tesz elérhetővé idős emberek számára, akik saját otthonukban vagy bentlakásos intézményben élnek. Ezek a szolgáltatók mindig is fontosnak tartották, hogy ellátottaik és a fiatalabb generációk között a kapcsolat fennmaradjon és megerősödjön. A nemzedékek közötti szolidaritás európai éve megerősíti ezen tevékenységüket és javaslataikkal, tapasztalataikkal segíthetik az évhez kapcsolódó programok kidolgozását és végrehajtását.

4.3.7.2. Módszertani fejlesztés idősgondozásban dolgozó szakemberek számára

Módszertani munka keretében megerősítésre kerülnek a szolgáltatók körében az idősök aktivizálását elősegítő szakmai tudások. A cél több módszertani eszközzel elérhető. A tudásfejlesztés bekerülhet a továbbképzési rendszerbe is, szélesebb szakmafejlesztési folyamat részeként.

4.3.8. Családpolitika

A 4.2.4. pontban foglalt célkitűzések érdekében a 2012. évben kiírásra kerülő családpolitikai pályázat az idősekre fókuszál majd – elsősorban civil és egyházi programok támogatása révén.

4.3.9. Idősebbek rekreációja – Nemzeti Üdülési Alapítvány

A 60. életévét betöltött, nyugellátásban részesülő személyek a pihenésükhöz, rekreációjukhoz a Nemzeti Üdülési Alapítványtól igényelhetnek támogatást. A támogatási keretösszeg 500 millió Ft. A támogatás 40.000 Ft értékű üdülési szolgáltatást jelent 10.000 Ft önrész megfizetése mellett. A döntésnél előnyben kell részesíteni azokat, akiknek havi nyugellátása a 85.000 Ft-ot nem haladja meg és más adóköteles jövedelemmel nem rendelkezik.

5. Partnerek bevonása

5.1. Együttműködés az Idősügyi Tanáccsal

A Kormány az európai év munkájába az Idősügyi Tanácsot is bevonja. Az Idősügyi Tanács az alakuló ülésén már szerepeltette napirendjén az aktív idősödés és nemzedékek közötti szolidaritás európai évét, s ennek tematikáját várhatóan folyamatosan napirenden tartja, javaslataival, észrevételeivel, tapasztalataival segítve az évhez kapcsolódó programok kidolgozását és végrehajtását.

5.2. Együttműködés az idősügyi szervezetekkel

A korábbiakban az időseket kizárólag a nagy idősügyi szervezeteken, ernyőszervezeteken keresztül lehetett tájékoztatni azokról a programokról, és lehetőségekről, amelyek az államigazgatás keretei között kerülnek megszervezésre. Az idősügyi szervezeteknek nem voltak részesei az önkormányzatok által létrehozott idősügyi tanácsok, amelyek a helyi önkormányzatok mellett tanácsadó testületként működnek.

Az idősügyi szervezetekkel történő minél hatékonyabb együttműködés, az Idősek Világnapja megünneplése, az Idősbarát Önkormányzat Díj még ismertebb tétele érdekében is aktív, és

kölcsönös érdekeken alapuló együttműködést kell kialakítani azokkal a helyi idősügyi tanácsokkal, akik ebben partnerek kívánnak lenni. Ennek érdekében a NEFMI 2011 szeptemberében felvette a kapcsolatot a vidéki önkormányzatokhoz kapcsolódó helyi idősügyi tanácsokkal. Hasonló kapcsolatfelvétel a Budapest kerületeiben működő idősügyi tanácsokkal is zajlik, és megalakult az Önkormányzati Idősügyi Tanácsok Együttműködési Fóruma.

A 2012-es európai év megvalósításába bevonásra kerülnek azok a helyi önkormányzatok is, amelyek az idősügy területén példamutató tevékenységet végeznek, jó gyakorlataikat meg tudják osztani, nyitottak a tapasztalatcserére, s ezáltal elősegíthetik más önkormányzatok tevékenységét is az idősügy területén. Jelenleg erre a helyi önkormányzatoknak évente lehetőségük van az Idősbarát Önkormányzat Díj kapcsán, amelynek elismertsége évről évre növekszik. A díjak átadására a Parlament épületében kerül sor, ahol a nyertesek bemutatják az idősek és időszedők érdekében kifejtett munkájukat, megosztják tapasztalataikat. A díjátadó ünnepségre minden pályázatot benyújtó önkormányzat meghívást kap, az ünnepségen az idősszervezetek képviselői, nyugdíjasklubok tagjai is részt vesznek. Az alkalom lehetőséget teremt a kapcsolatfelvételre, a közös ügyek átbeszélésére, egymás tevékenységének, újító ötleteinek megismerésére.

5.3. Együttműködés egészségügyi partnerekkel

Az egészségügyi ágazatnak a szakmai-, beteg- és civil szervezetek, intézmények felé történő kommunikációja kiemelkedő jelentőségű az aktív idősödés és nemzedékek közötti szolidaritás európai év célkitűzései és hazai programjai támogatására. Az ágazatvezetés partnerségre kéri fel az együttműködő szervezeteket, intézményeket és az egész magyar társadalmat annak érdekében, hogy mindenki a maga területén találjon a programhoz csatlakozó tevékenységet.

5.4. Együttműködés az iskolákkal

A Nemzedékek napjához kötődően idősebb állami vezetők látogatnak el iskolákba a nemzedékek közötti tapasztalatcserét elősegítendő.

Az Idősek Világnapja és a kampányév alkalmából az Oktatásért Felelős Államtitkár és a Szociális, Család- és Ifjúságügyért Felelős Államtitkár felhívást tesz közzé az iskolák diákjai felé. A felhívás célja, hogy a Világnap alkalmából készítsenek ajándékot a helyi településeken élő időseknek, saját készítésű rajzzal, alkotással, verssel, műsorral köszöntve őket.

6. Függelék

1. Eseménynaptár
2. Kezdeményezések listája

Az aktív idősödés és nemzedékek közötti szolidaritás európai éve 2012

Magyarországi eseménynaptár

Hónap	Program
január	- az EU év programjainak meghirdetése (sajtónyilvánosság) - a Kor-Társ” pályázat és az „Életút” pályázat sajtótájékoztatója
március	- a Nemzeti Koordináló Testület megalakítása - „Vegyen részt Ön is” nyitókonferencia - az idősellátó intézményeket és idősszervezeteket tájékoztató előadássorozat - a „Kor-Társ” pályázat eredményhirdetése - Konferencia az aktív idősödésről a KSH-ban - az Idősbarát Önkormányzat Díj pályázat kiírása
április	- az idősellátó intézményeket és az idősszervezeteket tájékoztató előadássorozat - Nemzedékek@iskolák program - szabadtéri rendezvény (április 29., Generációk közötti szolidaritás európai napja) - az "Életút pályázat eredményhirdetés
május	- a „Tízezer Lépés” Program indulása - az Országos Botos Gyaloglás Program
június	- az Idősbarát Önkormányzat Díj pályázat beadási határidejének lezárulása
szeptember	- az Idősbarát Önkormányzat Díj átadása - a Kulturális Örökség Napjai
október	- az Idősek Világnapjának megünneplése
november	- a Szociális Munka Napjának megünneplése
december	- gyermekek karácsonyi programjai idősek otthonában

Az aktív idősödés és nemzedékek közötti szolidaritás európai éve 2012

Magyarországi kezdeményezések

Az esemény elnevezése		Az esemény rövid leírása	Megjegyzés
Általános és folyamatos programok			
Sport			
1.	„Tízezer lépés” program	Gyalogló események rendezése a résztvevő szervezetek tagjainak, ezzel ösztönözve őket a rendszeres testmozgásra.	A program megvalósítása folyamatos 2012-ben kb. 20 esemény várható.
2.	Botos Gyaloglás Program	A program célja az eszközök igénybevételével történő gyaloglás népszerűségét felhasználva ösztönözni az idősödő embereket a rendszeres testmozgásra.	A program megvalósítása folyamatos.
Egészségügy			
3.	Lelki Egészség Országos Program (LEGOP)	Az idősellátás és a rehabilitáció területén olyan komplex, integrált rendszer kialakítása, amely egyenlő hozzáférésű, megfelelő kapacitású, költséghatékony és a rehabilitációs hálózat esetében a fogyatékoság, a funkciócsökkenés okozta szükségleteket, illetve az idősellátás során a változó életkori profilok mellett a különleges életkori igényeket is képes kielégíteni.	A program megvalósítása folyamatos.
4.	Alkalomszerű (opportunistikus) szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrések	A rendszeres háziorvosi ellenőrzés, vizsgálat (vérnyomás, vércukor, koleszterin), a védőoltások adása (influenza ellen), illetve a népegészségügyi célú szűrővizsgálatokon (emlő-, méhnyak-, vastagbél-szűrés) való részvétel nagyban hozzájárul az elsődleges és másodlagos megelőzéshez, az egészség megőrzéséhez:	

		– a 45-65 év közötti nők kétevenként végzett emlőszűrése lágyszűrő-röntgenvizsgálattal (mammográfia), – a 25-65 közötti nők egyszeri negatív szűrővizsgálata után 3 évenként megismételt, sejtvizsgálatot (citológia) is alkalmazó nőgyógyászati szűrővizsgálata, – az 50-70 év közötti férfiak és nők kétevenkénti szűrővizsgálata a székletbeli rejtett vér laboratóriumi (immunkémiai) kimutatása útján.	Folyamatos a programmegvalósítás, amelyben 2012-ben az idős és hátrányos helyzetű célcsoportok számára az eddigieknél nagyobb hangsúlyt fektetünk a kommunikációra, a személyes meghívásra a magasabb részvétel érdekében.
		A védőnők az idősödő és idős korosztályok számára is ellátnak életmód-tanácsadással, egészségfejlesztő közösségi programokkal, szűrővizsgálatokkal kapcsolatos szervezési, kommunikációs és megvalósítási feladatokat.	A program megvalósítása folyamatos.
5.		A Geriátria oktatásának kiterjesztése , általánossá tétele az ápolói szakképzés rendszerében.	A programelem megvalósítása a szakképzési rendszer átalakításának elfogadásával 2012-ben megkezdődik.
6.	Praxis Program a háziorvosi ellátás megerősítése érdekében	Az Országos Alapellátási Intézet programjának célja a felnőtt és vegyes körzetekben a háziorvosi alapellátás biztosítása az egyéb szempontok szerint hátrányosnak minősülő térségekben is. A program eredményeként javul az idős korosztályok szempontjából is kiemelten fontos háziorvosi alapellátás hozzáférhetősége.	A program megvalósítása folyamatos. A 2006-ban indult program hatására 2010-ben megállt a betöltetlen körzetek számának az emelkedése.
7.	Praxiskezelő Program	A végrehajtására elkülönített költségvetési forrást biztosít a kormányzat. Lehetőséget biztosít az idős, nyugdíjba vonuló háziorvosoknak a praxis átadására, és a fiatal, belépő orvosoknak a praxis átvételére. Az egészségügyi ellátórendszerben ez az egyik jó példa a nemzedékek közötti együttműködés elősegítésére.	A rendszer fenntartható működésének kidolgozása folyamatban van.
8.	A fekvőbeteg ellátás struktúrájának átalakítása	Az aktív és a krónikus kórházi kapacitások arányának krónikus és rehabilitációs egészségügyi szolgáltatások irányába történő eltolása, amely jobb színvonalú betegellátást tesz lehetővé az idős korosztályok számára.	A program megvalósítása folyamatos.
9.	Az otthonápolási program megerősítése	A struktúraátalakítás keretében az otthonápolás megerősítését, kapacitásának bővítését tervezi az egészségügyi ágazat, amely az idős betegek számára is az eddiginél jobb hozzáférést fog biztosítani.	A program megvalósítása folyamatos.

10.	Egészség Koalíciók megalakításának ösztönzése	A kistérségi, helyi szinteken létrehozandó, multiszektoriális és multidiszciplináris munkabizottságok átfogó célja a szakmai együttműködés erősítése az egészségfejlesztés érdekében, valamint az egészség szempontjainak érvényesítésére a különböző szinteken, a regionális és kistérségi közösségi egészségtervek megvalósításának segítése és folyamatos monitorozása révén.	A program megvalósítása folyamatos.
11.	Az egészségügyi ágazat kommunikációja a szakmai-, beteg- és civil szervezetek, intézmények felé az aktív idősödés és nemzedékek közötti szolidaritás európai év (2012) célkitűzései és hazai programjainak támogatására.	Az ágazatvezetés partnerségre kéri fel az együttműködő szervezeteket, intézményeket és az egész magyar társadalmat annak érdekében, hogy mindenki a maga területén találjon a programhoz csatlakozó tevékenységet.	A program megvalósítása folyamatos.
12.	Az Európa 2020 Stratégia keretében az aktív és egészséges idősödés – Európai Innovációs Partnerség	A kísérleti kezdeményezés fő célja az egészségben megélhető életevek átlagosan 2 évvel történő növelése 2020-ig.	Az irányító csoport hazai részvétellel 2011. november 7-én elfogadta a Stratégiai Végrehajtási Tervet. A megvalósítás három tematikus munkacsoportban magyarországi szakemberek részvételével zajlik.
	Foglalkoztatás		
13.	Támogatás munkaerő-piaci hátránnyal küzdő munkavállalóknak	2011 májusától két országos lefedettségű TÁMOP program keretében kiemelt támogatás biztosítható a munkaerő-piaci hátránnyal küzdő munkavállalóknak.	A TÁMOP projektekből legalább 17 milliárd Ft szolgál erre a célra így országosan mintegy 17.000 ötven év feletti álláskereső juthat munkához.
Esélyegyenlőség			
14.		A Nemzeti Önkéntességi Stratégia kialakítása során az egyik kiemelt célcsoport az ötven év felettiek csoportja.	

Oktatásirányítás, infokommunikációs fejlődés			
15.	Közösségi szolgálat, szociális és állampolgári kompetencia pályázat	A pályázat célja, hogy a felnővekvő nemzedékek körében szemléletváltás következzen be a szűkebb és tágabb környezetükhöz, a rászorulókhöz és a közjóhoz fűződő viszonyuk tekintetében. A fiatalok saját élményű tanuláson keresztül kapnak segítséget az aktív állampolgári létre való felkészüléshez.	
Közművelődés			
16.		A közművelődés az eszközeivel, a művelődési házak, könyvtárak és múzeumok révén az idősök szellemi aktivitását segíti elő.	
Vidékfejlesztés			
17.	Integrált Közösségi Szolgáltató Terek	A támogatott program része, hogy az üzemeltető (támogatott) az üzemeltetési kötelezettség ideje alatt korlátozás- és térítésmentesen közösségi, valamint közművelődési programokat, közösségi internet hozzáférést biztosít. Ennek keretében lehetősége van arra, hogy speciálisan az idősök számára közösségi-, szabadidős programokat szervezzon.	
Idősellátás			
18.	Együttműködés az idős emberek szociális szolgáltatóival	A szociális törvény többféle szolgáltatást tesz elérhetővé idős emberek számára, akik saját otthonukban vagy bentlakásos intézményben élnek. Ezek a szolgáltatók mindig is fontosnak tartották, hogy ellátottaik és a fiatalabb generációk között a kapcsolat fennmaradjon és megerősödjön, amelyet a kampányév megerősít.	
19.	Módszertani fejlesztés idősgondozásban dolgozó szakemberek számára	Módszertani munka keretében megerősítésre kerülnek a szolgáltatók körében az idősök aktivizálását elősegítő szakmai tudások. A tudás-fejlesztés bekerülhet a továbbképzési rendszerbe is, szélesebb szakmafejlesztési folyamat részeként.	
Családpolitika			
20.	Nemzedékek közötti szolidaritás és együttműködés	A családpolitika fókuszában az aktív idősödés témakörében elsősorban a nemzedékek közötti szolidaritás, együttműködés áll. A 2012. évben kiírásra kerülő pályázatban fókuszálnak az idősökre – elsősorban civil és egyházi – programok támogatása révén.	

Konkrét, időponthoz köthető programok			
21.	Színházi Világnap (március 27.)	A világnap alkalmából az ötven év felettiek ingyenesen látogathatják az előadásokat.	A minisztérium mellett az önkormányzatok által fenntartott színházak is bekapcsolódnak az akcióba, amely így országos lefedettségűvé válik.
22.	Egészségügyi Világnap (április 7.)	A világnap fókuszában az idősek egészségügyi problémái és azok megelőzése, az egészséges életmód kérdései kerülnek. Emellett országos ingyenes mobil szűrőkocsival végrehajtott akció szervezhető.	A Magyar Vöröskereszttel együttműködésben.
23.	Nemzedékek@iskolák (április 23-27)	50 év feletti állami vezetők látogatnak el iskolákba, órát tartva a diákok számára	
24.	A generációk közötti szolidaritás európai napja (április 28-29.)	Az európai év nagyszabású szabadtéri rendezvénye.	
25.	Ezer Lámpás Éjszakája (május 25.)	A program az eltűnt gyermekek világnapja köré szerveződik. Az európai év kapcsán alkalmas arra, hogy felhívja a figyelmet az elkóborolt idősek problémájára.	A civil szervezetekkel egyeztetés szükséges.
26.	Pedagógus Nap (június első vasárnapja)	A felnőttoktatás, az andragógia területére hívja fel a figyelmet a Pedagógus Nap. Ez alkalomból az ezen a területen tevékenykedő pedagógusok munkáját lehet elismerni.	
27.	Semmelweis Nap (július 1.)	A területen tevékenykedő szakemberek elismerésével lehet felhívni a figyelmet az európai év céljaira.	
28.	Kulturális Örökség Napjai	Az idősebb korosztályt is aktívvá teszik a KÖN programjai, ezáltal bővül az idősebb korosztályok épített örökséggel kapcsolatos ismerete.	
29.	Idősbarát Önkormányzat díj (szeptember 30.)	Nagyszabású médiaesemény keretében kerülnek átadásra a díjak.	
30.	Idősek Világnapja (október 1.)	Nagyszabású központi rendezvény és országos, diákokat bevonó aktivitás szervezésével figyelemfelkeltő módon lehet az európai év céljait megismertetni.	
31.	Szociális Munka Napja (november 12.)	A területen tevékenykedő szakemberek elismerésével lehet felhívni a figyelmet az európai év céljaira.	

32.	Karácsony (december 25.)	A generációk közötti szolidaritás emblémája, példája, gyermekek karácsonyi programjainak idősek otthonába való szervezése (betlehemes).	
-----	-----------------------------	--	--